

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Vlaanderen heeft sinds 7 april 1998 een samenwerkingsakkoord rond slachtofferzorg. Daarin wordt omschreven hoe de verschillende diensten op de verschillende bevoegdheidsniveaus die taken opnemen naar slachtoffers toe, moeten samenwerken. Na 25 jaar dringt een actualisatie en optimalisatie van dit samenwerkingsakkoord zich op. Zo wordt in het nieuwe samenwerkingsakkoord bijvoorbeeld rekening gehouden met de bevoegdheidsoverdracht van de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen in het kader van de zesde staats hervorming. Daarnaast wordt ook het slachtoffer zoveel mogelijk centraal gezet. De beleving van het slachtoffer staat centraal in de afspraken die gemaakt worden rond de samenwerking van de verschillende diensten. Met het voorliggend decreet stemt de Vlaamse Regering in met het samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg tussen de bevoegde diensten van de Federale staat en de Vlaamse Gemeenschap, met het oog op structurele samenwerking inzake slachtofferzorg op het Nederlandse taalgebied.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

- Beleidsveld Justitie en Handhaving binnen het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie;
- Beleidsveld Welzijn, Gezondheids- en Woonzorg binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De basisrechten van slachtoffers zijn ingeschreven in de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad.

////////////////////////////////////

Andere Europese teksten die ernaar streefden het slachtofferbeleid te verstevigen:

- de Richtlijn 2004/80/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de schadeloosstelling van slachtoffers van misdrijven;
- de Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad;
- het Verdrag van de Raad van Europa van 25 oktober 2007 inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik;
- het Verdrag van de Raad van Europa van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld;
- de Richtlijn 2017/541 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad en tot wijziging van Besluit 2005/671/JBZ van de Raad.

Het beoogde doel van het hernieuwde samenwerkingsakkoord is tot een verbeterde structurele samenwerking te komen ten gunste van slachtoffers tussen de verschillende machtsniveaus die belast worden met het slachtofferbeleid en om een blijvende aandacht te besteden aan een gecoördineerde en kwaliteitsvolle begeleiding voor slachtoffers.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorliggend akkoord werd onderhandeld door de afgevaardigden van de bevoegde overheden van Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap.

Aangezien een instemmingsdecreet een tekst is die meermaals in dezelfde vorm voorkomt, valt deze onder de uitzondering van punt 305, eerste alinea van de Omzendbrief Wetgevingstechniek en is hier geen wetgevingstechnisch en taalkundig advies vereist.

Het advies kind- en jongereneffectenrapport (JoKER) werd op 15 maart 2023 verleend. Hierna wordt aangegeven op welke wijze werd tegemoetgekomen aan deze elementen:

- Er wordt in de zesde alinea gewezen op het feit dat er geen rechtstreekse oorzaak-gevolg relatie bestaat tussen het feit dat minderjarigen aanzien worden als kwetsbare doelgroep, en dat ze hierdoor een groter risico lopen op (secundaire) victimisatie. De zinsnede werd aangepast zodanig dat tussen beide elementen geen rechtstreekse oorzaak-gevolg relatie meer bestaat
- Er wordt gesteld dat overweging 14 van de slachtofferrichtlijn van 25 oktober 2012 gebaseerd is op artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag. Dit artikel werd toegevoegd aan de zesde alinea van de impactanalyse.
- in de zevende alinea van de impactanalyse wordt de vraag gesteld of de eventuele keuze voor een specifiek samenwerkingsakkoord omtrent minderjarige slachtoffers werd afgetoetst bij de experts op het vlak van kinderrechten. Er werd rond het alternatief van een specifiek samenwerkingsakkoord nog geen bijkomende initiatieven genomen en het huidige ontwerp van samenwerkingsakkoord bevat een voldoende basis om de specifieke node en behoeften van minderjarige slachtoffers in rekening te brengen.

////////////////////////////////////

2. INHOUD

A. ALGEMEEN

Probleemstelling

Op 7 april 1998 werd het eerste samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg ondertekend door de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap. Op 11 april 1999 werd het samenwerkingsakkoord bekrachtigd als wettelijk kader voor de structurele samenwerking tussen deze diensten in functie van een kwaliteitsvolle zorg- en dienstverlening aan slachtoffers.

Sinds haar ondertekening werd het samenwerkingsakkoord geen enkele keer gewijzigd. Op initiatief van het Nationaal Forum werd in 2009 aan de arrondissementale raden voor slachtofferbeleid gevraagd het samenwerkingsakkoord te evalueren. Op basis van de resultaten stelde het Nationaal Forum een advies op met voorstellen tot aanpassing van het samenwerkingsakkoord. Dit advies werd echter nooit formeel goedgekeurd omdat het Nationaal Forum na 2010 niet meer samen kwam.

Na 25 jaar dringt een actualisatie (door o.a. de zesde staats hervorming) en optimalisatie van dit samenwerkingsakkoord zich op. Vlaams minister van Justitie en Handhaving nam hiervoor het initiatief en bracht alle nodige actoren samen.

Het voorliggend samenwerkingsakkoord is gebaseerd op de tekst van het samenwerkingsakkoord uit 1998, maar werd volledig herdacht vanuit het standpunt van het slachtoffer. Er werd niet langer uitgegaan van de taken en opdrachten van de klassieke triade binnen slachtofferzorg (slachtofferbejegening van politie, slachtofferhulp van CAW en slachtofferonthaal van de justitiehuisen), maar de beleving van het slachtoffer stond centraal in de opmaak van de samenwerkingsafspraken gemaakt in dit samenwerkingsakkoord. Daarnaast werd er ook rekening gehouden met de evaluatie van de arrondissementale raden van 2009 en het advies dat het Nationaal Forum op basis daarvan formuleerde. Uiteraard werd het samenwerkingsakkoord ook geactualiseerd bijvoorbeeld met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen naar de gemeenschappen. Met het voorliggend decreet stemt de Vlaamse Regering in met dit nieuwe samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg tussen de bevoegde diensten van de Federale staat en de Vlaamse Gemeenschap.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren – JoKER

Het voorliggend ontwerp biedt een algemeen en overkoepelend kader voor de samenwerking tussen de politie (onder de noemer van politionele slachtofferbejegening), centra voor algemeen welzijnswerk (onder de noemer van slachtofferhulp) en justitie (onder de noemer van slachtofferonthaal binnen de justitiehuisen). Deze diensten hebben een specifieke opdracht inzake slachtofferzorg en beogen daarbij de brede doelgroep van slachtoffers. In het ontwerp wordt er binnen deze doelgroep geen onderscheid gemaakt tussen meerder- of minderjarige slachtoffers. Elke natuurlijke persoon, evenals zijn na(ast)bestaanden wordt omvat. Er wordt hierdoor rekening gehouden met elke minderjarige of jongere die hierdoor in contact kan komen met de diensten slachtofferzorg. Niet enkel als rechtstreeks slachtoffer, maar ook als kind van een slachtoffer (getuige) of als na(ast)bestaande.

Het ontwerp komt de rechten van kinderen als slachtoffers ten goede, omdat er hiervoor een bijzondere aandacht is doorheen het samenwerkingsakkoord. Aan de actoren van slachtofferzorg wordt er in lijn van hun verplichtingen binnen het samenwerkingsakkoord gevraagd om een bijzondere aandacht te hebben voor de specifieke behoeften van kwetsbare slachtoffers, zoals het minderjarige slachtoffer en minderjarige kinderen van het slachtoffer. De actoren van het

////////////////////////////////////

Bijlagen:

- Voorontwerp van decreet;
- Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet;
- Samenwerkingsakkoord tussen de Federale staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg;
- Memorie van toelichting bij het samenwerkingsakkoord;
- Het advies van de Inspecteur van Financiën dd. 08/03/2023.
- Het begrotingsakkoord dd. 13/03/2023.

